

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

JON KRAKAUER

În sălbăticie

Traducere din engleză și note de
IULIA BLAGA

HUMANITAS
fiction

Pentru Linda

Prefața autorului

În aprilie 1992, un tânăr dintr-o familie bună de pe Coasta de Est a făcut autostopul până în Alaska și a pătruns de unul singur în sălbăticia din nordul muntelui McKinley. Patru luni mai târziu, trupul lui descompus a fost găsit de un grup de vânători de elani.

La puțin timp după descoperirea cadavrului, redactorul-șef al revistei *Outside* mi-a cerut să scriu un material despre circumstanțele bizare ale morții băiatului. S-a aflat că se numea Christopher Johnson McCandless. Fusese crescut și educat într-o suburbie bogată a Washingtonului, având o situație școlară foarte bună și fiind un sportiv de elită.

Imediat după absolvirea Universității Emory, în vara lui 1990, McCandless a dispărut. Și-a schimbat numele, și-a donat economiile în valoare de 24 000 de dolari în scop caritabil, și-a abandonat mașina și majoritatea lucrurilor personale, și-a ars toate bancnotele din portmoneu. Și-a inventat o nouă viață, la periferia societății, colindând America de Nord în căutarea unor experiențe insolite, ieșite din comun. În tot acest timp, familia n-a știut nimic despre el; până când rămășițele i-au fost găsite în Alaska.

Presat de termenul-limită de predare, am scris un articol de 9 000 de cuvinte, care a fost publicat în numărul din ianuarie 1993 al revistei, dar fascinația mea pentru McCandless a rămas vie multă vreme după ce numărul respectiv al revistei a fost înlocuit pe tarabe de altele, cu subiecte jurnalistice mai actuale. Am fost bântuit de amănunte legate de înfometarea băiatului

și de paralele vagi și neclare dintre evenimentele vieții lui și cele ale propriei mele vieți. Nedorind să mă despart atât de curând de McCandless, mi-am petrecut mai mult de un an trasând sinuosul drum care l-a dus spre moarte în taigaua din Alaska, vânzând fiecare detaliu al peregrinărilor sale cu un interes ce friza obsesia. Încercând să-l înțeleg pe McCandless, am ajuns, în mod inevitabil, să reflectez asupra unor subiecte mai largi: fascinația pe care o are sălbăticia asupra imaginarului american, vraja pe care o exercită activitățile pline de risc asupra tinerilor de o anumită structură, legătura complexă și foarte încărcată emoțional dintre tați și fii. Rezultatul acestei anchete dificile este cartea pe care o aveți în mână.

Nu pretind că aș fi un biograf imparțial. Povestea ciudată a lui McCandless a atins o coardă sensibilă, care a făcut imposibilă relatarea faptelor fără a mă implica emoțional. Am încercat – și cred că în mare parte am și reușit – să rămân o voce discretă pe tot parcursul povestirii. Dar să-l avertizăm pe cititor: am întrerupt povestea lui McCandless pentru a introduce fragmente dintr-o povestire legată de propria mea tinerețe. Am făcut-o în speranța că experiența mea va arunca, indirect, puțină lumină asupra enigmei lui Chris McCandless.

A fost un tânăr extrem de puternic, având o doză de idealism ce nu se împăca ușor cu existența modernă. Atras de scrierile lui Lev Tolstoi, McCandless admira mai ales felul în care marele romancier renunțase la o viață plină de belșug și de avantaje, alegând să trăiască printre cei nevoiași. În timpul liceului, McCandless a adoptat ascetismul lui Tolstoi și rigoarea lui morală într-un mod care la început i-a surprins, apoi i-a alarmat pe cei apropiați. Când băiatul a pornit spre sălbăticia din Alaska¹,

¹ În original, *bush*, termen sub care e cunoscută porțiunea statului Alaska nelegată de continentul nord-american printr-un sistem coerent de drumuri. Din punct de vedere geografic, cea mai mare parte a Alaskăi e situată în „the Bush“, deși majoritatea populației locuiește în sau în apropierea celor două zone urbane principale, Anchorage și Fairbanks. Termenul de *bush* e folosit și ca sinonim pentru *sălbăticie*, și așa am ales să-l traduc.

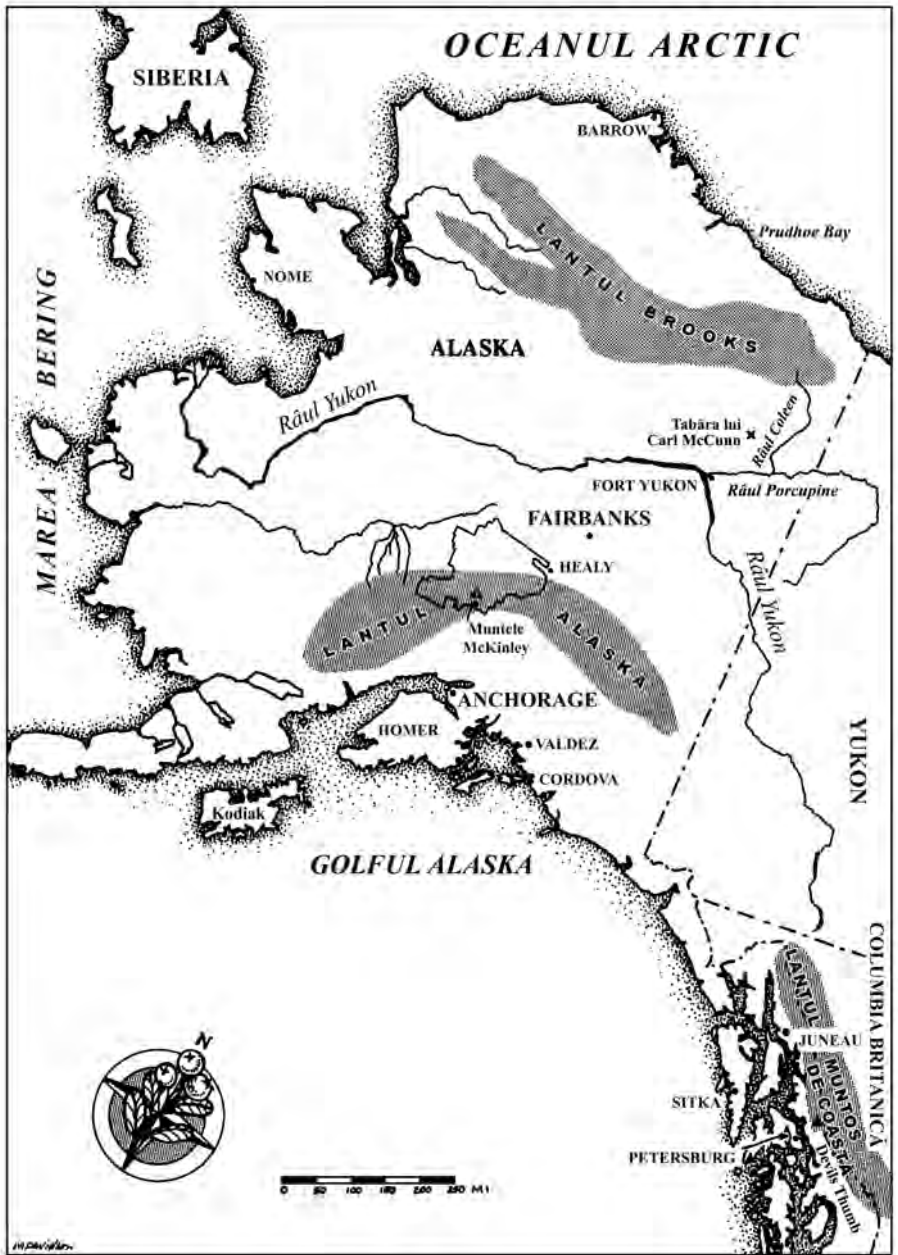
nu își făcea iluzii că va ajunge într-un tărâm unde curge lapte și miere. Pericolele, greutățile și renunțarea tolstoiană erau exact ceea ce căuta. Și asta a și găsit, cu asupra de măsură.

În cea mai mare parte a celor șaisprezece săptămâni chinuitoare, McCandless s-a descurcat mai mult decât bine. Firește, dacă n-ar fi făcut una sau două greșeli mărunte, ar fi ieșit teafăr din păduri, în august 1992, la fel de anonim pe cât intrase în aprilie. Dar greșelile lui nevinovate s-au dovedit cruciale și ireversibile, numele lui a ajuns în tabloide, iar familia, răvășită, a fost lăsată să strângă cioburile unei iubiri teribile și dureroase.

Un număr surprinzător de mare de oameni au fost afectați de povestea vieții și a morții lui McCandless. În săptămânile și lunile care au urmat publicării sale, articolul din *Outside* a generat mai multă corespondență decât orice alt material publicat vreodată de revistă. Cum era de așteptat, aceste scrisori reflectau puncte de vedere cu totul diferite. Unii cititori nutreau o admirație imensă pentru curajul și ideile nobile ale băiatului; alții tunau și fulgerau, susținând că fusese un idiot nesăbuit, un ȣicnit, un narcisist care a murit din ignoranță și prostie, și că nu merita atât de multă atenție din partea presei. Părerile mele în legătură cu acest subiect vor fi cunoscute în cele ce urmează, dar îl voi lăsa pe cititor să-și formeze propria opinie despre Chris McCandless.

JON KRAKAUER
Seattle, aprilie 1995

ÎN SĂLBĂTICIE

M. D. ...

CAPITOLUL UNU

În interiorul Alaskăi¹

27 aprilie 1992

Salutări din Fairbanks! Wayne, îți scriu pentru ultima oară. Am ajuns aici acum două zile. A fost foarte greu să gădesc mașini în Yukon. Dar până la urmă am ajuns.

Te rog să returnezi către destinatar toate scrisorile pe care le primesc. S-ar putea să treacă mult timp până când mă voi întoarce în Sud. Dacă această aventură se dovedește fatală și nu vei mai auzi de mine, vreau să știi că ești un om extraordinar. Pășesc acum în sălbăticie. Alex

CARTE POȘTALĂ PRIMITĂ DE WAYNE WESTERBERG

ÎN CARTHAGE, SOUTH DAKOTA

Jim Gallien parcursese șase kilometri și jumătate de la ieșirea din Fairbanks, când l-a observat pe autostopistul care stătea în zăpadă, pe marginea drumului și cu degetul ridicat, tremurând în răsăritul gri al Alaskăi. Nu părea om în toată firea – avea optsprezece, cel mult nouăsprezece ani. O armă i se ițea din rucsac, dar tânărul părea destul de prietenos. Un autostopist cu un Remington semiautomat nu e genul de imagine care să-i surprindă pe șoferii din cel de-al patruzeci și nouălea stat. Gallien a tras pe dreapta și i-a zis puștiului să urce.

¹ În original, „The Alaska Interior“ – acoperă aproape întreaga suprafață a statului Alaska și e în mare parte o zonă sălbatică. Cel mai mare oraș al regiunii este Fairbanks.

Autostopistul și-a aruncat rucsacul pe bancheta din spate a Fordului și a spus că-l cheamă Alex. „Alex?“ a întrebat Gallien, așteptând numele de familie.

„Doar Alex“, a replicat tânărul, fără să muște momeala. Un metru șaptezeci și unu sau șaptezeci și doi, constituție athletică, pretindea că are douăzeci și patru de ani și că e din South Dakota. A explicat că vrea să ajungă cât mai departe posibil de limita Parcului Național Denali și că intenționează să pătrundă adânc în sălbăticie și să trăiască acolo timp de câteva luni.

Gallien, de profesie electrician, era în drum spre Anchorage, situat la 384 de kilometri depărtare de Denali, pe șoseaua George Parks. I-a spus tânărului că o să-l lase unde dorește. Rucsacul lui Alex cântărea doar vreo unsprezece kilograme, ceea ce lui Gallien – vânător priceput, om de-al locului – i se părea un bagaj neverosimil de ușor pentru o ședere de câteva luni în sălbăticie¹, mai ales primăvara devreme. „Nu avea nici suficientă mâncare, nici suficient echipament, așa cum te-ai aștepta de la cineva care pleacă într-o astfel de călătorie“, își amintește Gallien.

A răsărit soarele. În timp ce rula pe sub crestele împădurite de deasupra râului Tanana, Alex privea lung întinderea măturată de vânt a *muskeg*-ului² care se întindea spre sud. Gallien se întreba dacă nu cumva îl luase în mașină pe unul dintre trăsniții aceia, care vin din celelalte state să pună în practică fanteziile lui Jack London. De multă vreme, Alaska e ca un magnet pentru visători și dezmoșteniți, oameni care cred că imensitatea virgină a Ultimei Frontiere le va astupa găurile din propria viață. Dar acest loc e necruțător, nu dă doi bani pe speranțe sau doruri.

„Oamenii din afară“, zice Gallien cu voce târăgănată și sonoră, „cumpără un număr din revista *Alaska*, o răsfoiesc și își spun: *Ia să mă duc acolo, să trăiesc în sălbăticie; ia să mă duc să simt și eu ce-i aia viață adevărată.* Dar, când ajung aici și pătrund în sălbăticie, descoperă că nu e cum scrie în reviste.

1 În original *backcountry*, termen care desemnează o zonă izolată. Poate fi echivalat cu *wilderness*, sălbăticie.

2 Tip de sol acid, specific zonelor arctice și boreale.

Râurile sunt mari și repezi. Țânțarii te mănâncă de viu. În multe locuri nu ai ce vâna. Traiul în sălbăticie nu e un picnic.“

Drumul din Fairbanks până la marginea Parcului Denali a durat două ore. Cu cât vorbeau mai mult, cu atât mai puțin credea Gallien că Alex e dus cu pluta. Era un tânăr plăcut și părea bine educat. L-a iscodit pe Gallien cu întrebări serioase despre ce fel de vânat mic trăiește acolo, despre fructele pe care le-ar putea mânca – „chestii de genul ăsta“.

Cu toate acestea, Gallien era îngrijorat. Alex a recunoscut că singurul aliment pe care îl avea era o pungă cu patru kilograme și jumătate de orez. Echipamentul lui era sărac pentru condițiile aspre din aceste teritorii, care în aprilie sunt încă acoperite de zăpadă. Ghetetele ieftine de piele ale lui Alex nu erau rezistente nici la apă, nici la frig. Arma lui avea calibrul 22, mult prea mic pentru a putea ucide animale mari, precum reni sau karibu, pe care ar fi trebuit să le mănânce dacă intenționa să rămână mai mult timp în sălbăticie. Nu avea topor, nici spray pentru țăntari, nici ghete de iarnă sau busolă. Singurul instrument de navigație de care dispunea era o hartă a șoselelor statului, șterpelită de la o benzinărie.

La 160 de kilometri depărtare de Fairbanks, șoseaua începe să urce spre culmile lanțului muntos Alaska. În timp ce camionul se clătina pe un pod peste râul Nenana, Alex a privit în jos, înspre șuvoiul rapid, și a spus că îi e frică de apă. „Acum un an, în Mexic“, i-a povestit lui Gallien, „eram într-o canoa în plin ocean și era să mă înec când s-a pornit furtuna“.

Puțin mai târziu, Alex și-a scos harta jerpelită și a arătat cu degetul spre o linie roșie, care se intersecta cu drumul de lângă orașul minier Healy. Drumul numit Stampede. Arareori folosit, nici măcar nu e marcat pe majoritatea hărților rutiere ale Alaskăi. Pe harta lui Alex, linia întreruptă o cotea la vest de șoseaua Parks și, după 64 de kilometri, se pierdea în mijlocul sălbăticiei din nordul Muntelui McKinley. Alex i-a spus lui Gallien că acolo vrea să ajungă.

Gallien a înțeles că planul autostopistului era nebunesc și a încercat să-l facă să se răzgândească. „I-am spus că acolo unde

merge nu-i va fi ușor să vâneze, că ar putea trece zile întregi fără să omoare vreun animal. Când am văzut că nu reușesc așa, am încercat să-l sperii cu poveștile despre urși. I-am spus că o armă de calibrul 22 mai mult l-ar zgândări pe un urs grizzly. Alex nu părea îngrijorat. „O să mă urc într-un copac“, a zis. Copacii nu cresc atât de înalți în această zonă, i-am răspuns, și ursul poate doborî un molid pricâjit fără nici o problemă. Dar nu-i păsa. Avea replică la orice.“

Gallien s-a oferit să-l ia cu el la Anchorage, să-i cumpere un echipament ca lumea și apoi să-l ducă unde voia să ajungă.

— Nu. Mulțumesc oricum, a răspuns Alex. O să mă descurc.

Gallien l-a întrebat dacă are permis de vânatoare.

— La naiba, n-am, a zis el iritat. Nu e treaba guvernului ce mănânc eu. Să se ducă dracului cu regulile lor idioate!

Când Gallien a întrebat dacă părinții ori vreun prieten știu ce are de gând să facă – dacă există cineva care ar putea fi alertat în caz că va avea probleme și va întârzia –, Alex a răspuns calm că nu, nimeni nu știa de planul lui, și că, de fapt, nu mai vorbise cu familia de aproape doi ani.

— Sunt absolut sigur, l-a asigurat el pe Gallien, că nu mă bag în ceva peste puterile mele.

„Nu-l puteai convinge“, își aduce aminte Gallien. „Era hotărât. Un adevărat fanatic. Primul cuvânt care îmi vine în minte pentru a-l caracteriza e *surescitat*. Era nerăbdător să ajungă acolo.“

La trei ore distanță de Fairbanks, Gallien a ieșit de pe șosea și și-a parcat mașina de teren pe marginea unui drum lateral, plin de zăpadă. Pe primii kilometri drumul Stampede e bine bătătorit trecând pe lângă cabane risipite printre molizi și plopi tremurători, înconjurați de buruieni. Drumul se strică dintr-o dată în dreptul ultimei cocioabe de lemn,. Șters și acoperit de anini, el se transformă într-o cărare neîntreținută.

Pe timp de vară, drumul ar fi fost abia schițat, dar nu greu de găsit. Acum era impracticabil din pricina celor patru zeci și cinci de centimetri de zăpadă. La 16 kilometri depărtare de șosea, speriat să nu rămână înzăpezit dacă ar fi continuat să înainteze, Gallien a oprit mașina în vârful unei culmi joase.

Coamele înghețate ale celui mai înalt lanț muntos din America de Nord scânteiau pe linia sud-vestică a orizontului.

Alex a insistat să-i dea lui Gallien ceasul său de mână, pieptănul și ceea ce pretindea a fi toți banii care îi rămăseseră: 85 de cenți în monede mici.

— N-am nevoie de banii tăi, a zis Gallien, și am ceas.

— Dacă nu le iei, o să le arunc, a răspuns Alex pe un ton vesel. Nu vreau să știu cât e ceasul. Nu vreau să știu ce zi e sau unde mă aflu. Nu contează.

Înainte ca Alex să coboare, Gallien a căutat sub scaun și a tras afară o pereche de cizme de cauciuc, convingându-l pe băiat să le accepte. „Erau prea mari pentru el“, își amintește bărbatul. „Dar i-am spus: *Pune-ți două perechi de șosete, iar picioarele îți vor rămâne cât de cât încălzite și uscate.*“

— Cât îți datorez?

— Nu-ți face probleme, a răspuns Gallien. Și i-a dat puștiiului o bucată de hârtie pe care notase numărul lui de telefon și pe care Alex a strecurat-o cu grijă într-o pungă de plastic. Dacă scapi, sună-mă și o să-ți spun unde să-mi trimiți cizmele.

Soția lui Gallien îi pregătise pentru prânz două sendvișuri cu brânză și ton și o pungă cu fulgi de porumb. L-a convins pe tânărul autostopist să accepte și mâncarea. Alex a scos din rucsac un aparat de fotografiat și l-a rugat pe Gallien să-i facă o poză cu arma pe umăr, în capul drumului. Apoi, zâmbind larg, a dispărut pe cărarea acoperită de zăpadă. Era marți, 28 aprilie 1992.

Gallien a întors camionul, a luat-o înapoi spre șoseaua Parks și și-a continuat drumul spre Anchorage. După câțiva kilometri, a ajuns în orașelul Healy, unde se află un post de poliție. Avea de gând să se oprească și să informeze autoritățile în legătură cu Alex, dar s-a răzgândit. „Mi-am spus că o să se descurce“, explică el. „M-am gândit că probabil i se va face destul de repede foame și va ieși la șosea. Orice om normal ar fi făcut așa.“